

EXPOSICIÓ AL CCCB | 13 de novembre de 2024 - 4 de maig de 2025

RODA DE PREMSA

Dimarts, 12 de novembre a les 11.00 h · Auditori del CCCB
Streaming a través del [canal de YouTube del CCCB](#)

L'exposició «Amazònies. El futur ancestral» ens endinsa en la immensa riquesa natural i cultural del territori, les ciutats i les comunitats indígenes de l'Amazònia per conèixer l'art, el pensament i l'enorme impacte ecològic de la regió amb la major biodiversitat del món, tan central i estratègica per al futur de la vida al planeta.

Comissariada per Claudi Carreras, l'exposició és un projecte coral i polifònic concebut des de l'Amazònia i format per un conjunt de veus d'artistes i intel·lectuals d'aquella regió que, des de l'art, el pensament, la ciència o l'activisme, plantegen altres maneres de viure i relacionar-nos amb la natura. Es podrà veure a la sala 2 del CCCB entre el 13 de novembre de 2024 i el 4 de maig de 2025.

L'Amazònia resulta inabastable en la seva extensió i diversitat: travessa nou països (Brasil, Bolívia, el Perú, l'Equador, Colòmbia, Veneçuela, Surinam, la Guyana i la Guyana francesa) on conviuen més de trenta milions de persones, un 60 % en àrees urbanes. La regió és, també, l'hàbitat originari d'uns quatre-cents pobles indígenes que parlen més de tres-centes llengües diferents. La temperatura del planeta i el canvi climàtic depenen del bosc amazònic, l'ecosistema tropical més gran del món i també la principal reserva hídrica del planeta.

«Amazònies. El futur ancestral» és un recorregut sensorial per la immensitat dels rius i dels boscos, pels sons, les olors, les ciutats, els rituals, les persones i les històries de vida de les comunitats amazòniques. Una enorme riquesa cultural i natural que avui es veu afectada per la desforestació, els incendis, la sequera o les lluites pel control de les matèries primeres, conflictes que l'exposició aborda de la mà dels principals científics i investigadors de la regió.

Lluny d'aportar una visió folklòrica o fatalista de la vida a l'Amazònia, l'exposició defensa la connexió i els coneixements profunds que els pobles amazònics tenen de la natura i dels seus avantpassats. «Amazònies. El futur ancestral» no només ens parla d'una cultura i un ecosistema valuosos, sinó que ens fa pensar en nosaltres mateixos com a societat, en la fragilitat del nostre entorn i en la necessitat urgent de recuperar formes més respectuoses d'habitar el planeta.

L'exposició és una oportunitat única per gaudir d'obra de nova creació, encarregada expressament a destacats artistes i col·lectius indígenes, com els impressionants murals pintats *in situ* al CCCB pel col·lectiu **MAHKU** (Huni Kuin, Brasil), **Elías Mamallacta** (Kichwa, Equador), **Olinda Silvano i Cordelia Sánchez** (Shipibo-konibo, Perú) i **Rember Yahuarcani** (Uitoto, Perú) i les fotografies i els muntatges audiovisuals d'**Andrés Cardona** o la instal·lació artística de **Nereyda López i Santiago Yahuarcani** (Uitoto, Perú).

La mostra compta amb una extensa col·laboració d'experts de la regió amazònica indígena, com ara **Jõao Paulo Barreto, Eliane Brum, Emilio Fiagama, Lilian Fraiji, Valério Gomes, Nelly Kuiru, Eduardo Neves, Daiara Tukano i Joseph Zárate**, i la participació del **Laboratori d'Aplicacions Bioacústiques de la UPC, la Fundación Ernesto Ventós i la Fundació VIST**.

Activitats al voltant de l'exposició

El CCCB presenta una extensa programació que inclou tallers, programes educatius, audiovisuals i cicles de conferències com el comissariat per la periodista i escriptora brasilera **Eliane Brum**, que comptarà amb les destacades activistes i líders indígenes **Ehuana Yaira Yanomami, Patricia Gualinga i Txai Suruí**, i l'arqueòleg **Eduardo Neves** (a partir del 18 de novembre).

APARTATS DE L'EXPOSICIÓ

1. El missatge de les arrels

Una de les primeres formes de violència que la colonització va exercir sobre l'Amazònia es va manifestar mitjançant el llenguatge. Així, el concepte de *selva verge* és lluny de ser innocu. La idea d'un paradís aliè a la civilització ha legitimat les dinàmiques depredadores centrades únicament en el potencial d'extracció dels seus recursos naturals.

Durant més de cinc-cents anys, l'Amazònia ha estat víctima d'un malentès interessat que ha esborrat la rica memòria cultural d'una població originària que feia més de deu mil anys que era al territori. Investigacions contemporànies revelen que la regió és el resultat d'una relació intrínca entre els seus habitants i la natura. Lluny de ser un espai verge, l'Amazònia és un «gran jardí» en el qual les interaccions entre éssers vius i éssers espirituals són claus des de la seva creació i fonamentals per preservar-lo.

En aquest apartat hi trobarem, entre d'altres, plantes imprescindibles en la cultura amazònica usades des de fa segles en ritus

cerimonials i curatius; murals que diversos artistes indígenes han creat *in situ* al CCCB, i una *maloca*, un espai de coneixement utilitzat pels indígenes a les zones amazòniques (i construïda al CCCB respectant els mateixos preceptes).

2. Un arbre fet d'aigua

Amb un recorregut de gairebé set mil quilòmetres entre el naixement andí i la desembocadura atlàntica, el riu Amazonas dona nom a un territori que és una suma de singularitats i dissidències i que ha desenvolupat formes heterogènies d'expressió i resistència davant d'un projecte colonial homogeneïtzador.

En l'actualitat, les poblacions amazòniques són el punt de trobada de dues realitats: d'una banda, la constituïda pels coneixements ancestrals dels pobladors originaris i, d'altra, la conformada pels pobles afrodescendents, colons i *ribeirinhos* arribats en diferents etapes migratòries a la regió. Aquesta fusió de sabers pot representar una oportunitat inigualable per generar un teixit social nou i construir horitzons compartits, molt més sostenibles i equilibrats.

Al llarg d'aquest recorregut podrem escoltar sons i músiques de l'Amazònia i olorar-ne el seu territori, creuar-nos amb els seus esperits, o descobrir la riquesa de les seves llengües, la varietat de les seves poblacions i les representacions del territori amazònic que s'han fet al llarg de la història.

3. Bonanzas voraces

En la utilització de la paraula *bonanza* en el context de la història de l'extractivisme cristal·litza una de les formes de violència més transparents que es segueixen exercint a través del llenguatge sobre els recursos naturals de l'Amazònia. El que en termes d'història econòmica parla de beneficis ingents es manifesta, sobre el terreny, en forma de devastació ecològica i moviments forçats de la població.

Les nocions colonials que separen el que és civilitzat del que és salvatge han estructurat les relacions polítiques i socials a la conca amazònica i han exacerbat el racisme i l'ex-

clusió. Des del segle XVI, els europeus van ocupar l'Amazònia per explotar els recursos naturals, establir centres urbans i imposar nous credos. Actualment, aquesta dinàmica cruel continua: líders ambientalistes i membres de comunitats indígenes i afrodescendents que defensen el territori són assassinats.

Aquesta història d'extractivisme abusiu queda reflectit a l'exposició a través de treballs fotogràfics i audiovisuals, documents històrics i entrevistes a testimonis i especialistes.

4. Som un teixit

Els somnis i l'ús d'al·lucinògens vegetals tenen un paper fonamental en la configuració d'un ordre natural a l'Amazònia. Les comunitats es connecten amb els seus ancestres i amb els esperits del bosc, dels quals obtenen les claus per continuar endavant. Articula les visions l'estreta interdependència entre humans i no humans en el delicat equilibri que defineix un entorn on el que és visible i el que és invisible conformen una mateixa realitat.

El concepte de progrés occidental s'ha allunyat cada cop més dels vincles que l'uneixen amb la seva ancestralitat i amb la naturalesa, en un procés de creixement lineal i destructiu. Davant d'això, la saviesa de les comunitats de l'Amazònia ha sabut preservar el seu medi malgrat els embats de l'extractivisme.

La situació ecològica és al caire del col·lapse, però és el moment d'actuar. Sense refugiar-se en il·lusions utòpiques i a través d'audiovisuals, materials científics i un mural pictòric indígena, aquest últim àmbit convida a submergir-se en un somni ritual per entendre que tots som part d'un mateix teixit i que el futur de l'Amazònia és una causa comuna que ens incumbeix a tots.

INFORMACIÓ GENERAL

"Amazònies. El futur ancestral"

Dates

Del 13 de novembre de 2024 al 4 de maig de 2025
Obert de dimarts a diumenge i dies festius de 10h a 20h
Tancat els dilluns no festius

Lloc

Sala 2 del CCCB

Preus

6 € / 4 € reduït
Diumenge de 15.00 h a 20.00 h, gratuït amb reserva prèvia

[Descomptes i gratuïtats](#)

Crèdits de les fotografies de la nota de premsa:

1. Daiara Tukano, **Ohpeko Pati, món de les aigües sagrades de la gran mare de l'univers**, 2023. Tinta sobre paper. Cortesia de Richard Saulton Gallery, Londres, Roma, Nova York i Millan, São Paulo.
2. Nereyda López i Santiago Yahuarcani, **Huangana**, 2023. Cortesia de la Galeria de Arte Crisis, Lima.
3. Lalo de Almeida, **Protesta dels munduruku a Belo Monte**, 2013. Cortesia de l'artista.
4. Rember Yahuarcani, **Aquells altres mons (díptic)**, 2024. Acrílic sobre llenç. Cortesia de l'artista.

**Imatges de l'exposició en alta resolució a
[la sala de premsa digital del CCCB](#)**

Una producció de

El CCCB és un consorci de

Diputació
Barcelona

Ajuntament
de Barcelona

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

MINISTERIO
DE ASUNTOS EXTERIORES,
UNIÓN EUROPEA
Y COOPERACIÓN

aecid

Cooperación
Española

Més informació

cccb.org
#AmazoniesCCCB

Servei de premsa del CCCB

Irene Ruiz (660 631 315) i Sesi Bergeret

premsa@cccb.org · <https://www.cccb.org/ca/serveis/premsa>

C/ Montalegre 5, 08001, Barcelona